

[Carl P. Jensen.]

m. v. i Grønland tror jeg ikke man skal overse „m. v.“, hvilket turde fremgå af bemærkningerne. Jeg tænker her på den i forslaget optrykte sammenstilling af de hidtil gældende statsrefusionsprincipper og de nye regler, der påtænkes efter det forslag, vi her har til første behandling.

I ministerens fremsættelsestale siges det, at forslaget har et så enkelt formål, at det i og for sig ikke kræver mange uddybende kommentarer, men mon det alligevel ikke er en lidt flot bemærkning. Allerede af den grund at forslaget, i hvert fald efter dets ordlyd, jo i realiteten er en blankcheck. Der anføres ganske vist i bemærkningerne, at man har anslået statskassens merudgifter for indeværende år til at andrage omkring 3,7 mill. kr. og for perioden 1968-70 ca. 9 mill. kr. Men det er kun under forudsætning af, at de nugældende sats forbliver uændrede, og tillige — og det er der i hvert fald grund til at understrege — at der ikke indtil 1970 skulle blive tale om nye sociale forpligtelser. Om denne forudsætning kan holde, vil jeg da sætte et stort spørgsmålstegn ved. Men når jeg har sagt dette, vil jeg da gerne føje til, at jeg ingenlunde opfatter det som noget betænkeligt, tværtimod, men jeg vil skønne, at den udvikling, der i disse år finder sted i Grønland, uvægerlig vil stille det grønlandske samfund over for en række sociale problemer og hermed følgende økonomiske krav, som det grønlandske samfund næppe ser sig i stand til at indfri, selv med en refusionsordning som den, der her er på tale.

Når man gør sig bekendt med den betænkning, der i 1964 blev afgivet af Grønlandsudvalget af 1960, hvori man angiver nogle hovedretningslinjer for de mest betydende investeringer og også driftsudgifter, som der vil være behov for i tiåret frem til 1975 for at udvikle en moderne fiskeforædlingsindustri baseret på et forventet havgående helårsfiskeri og større bysamfund, ja, så kan man svagt ane de problemer af menneskelig og social karakter, man vil kunne forvente. Der peges i betænkningen på, at en højnelse af befolkningens levestandard kun kan forventes, såfremt der i de kommende år sker en koncentration, det vil sige en befolkningslokalisering, i de såkaldte åbentvandsbyer, sådan som det er påvist i pjecen.

Det grønlandske Samfund nr. 2, der er omdelt her i folketinget. Men det er, som om man i G-60 betænkningen er vejet tilbage for at beskæftige sig med andre problemer end de rent fysiske: udbygning af bysamfund med fabrikker, kollektive anlæg, skoler, sundhedsvæsen osv., og det er netop denne udvikling, der vil skabe problemerne.

Det nævnes, som det også fremgår af bemærkningerne til forslaget, at man i G-60 betænkningen har stillet forslag om et omfattende investeringsprogram for sociale institutioner for det nævnte tiår — altså stadig noget, der angår det rent fysiske. Om begrebet social forsorg finder man næppe mere end en halv snes linjer i hele betænkningen; man anfører alene, at man må forbeholde sig at rejse spørgsmålet om øget støtte fra staten, og her nævner man rådighedsbeløb. Når man anvender dette udtryk, er det jo netop for at understrege, at de sociale ydelser hidtil har været baseret på grønlandske socialvedtægter udarbejdet, vedtaget, administreret, men også finansieret af det grønlandske landsråd med det sæt af indførselsafgifter, man har som det økonomiske grundlag. De seneste ændringer, der har fundet sted på dette område, fremgår af bemærkningerne til det foreliggende forslag.

Jeg skal blot føje til, at i et samfund i en så rivende udvikling som det grønlandske har det længe stået klart, at socialpolitikken må tildeles en væsentlig rolle, ja, vel nærmere må være at betragte som et supplement til hele omstillingsprocessen, ikke mindst når det drejer sig om at afbøde virkningerne af de konfliktsituationer, der uvægerlig vil opstå. Tilflytteromstillingen skulle helst ikke skabe økonomiske transproblemer, men skulle tværtimod forhindre, at sådanne opstår. Derfor vil den fornemste og også den udtalte opgave være den at tilvejebringe en funktion som en forebyggende og, som det er sagt, en opsøgende social indsats.

Af de 6 punkter, der er nævnt i bemærkningerne om, hvad der er sket af ændringer siden 1964, er vel nok opbygningen af en central arbejds- og socialadministration et betydeligt skridt, men af nok så afgørende betydning har det været, at man samtidig med, at dette blev forberedt gennem en særlig arbejdsgruppe, allerede var i gang med